

जलवायु परिवर्तन मैत्री केहि उत्कृष्ट पशुपालन प्रविधिहरू

सुक्ष्म पोषक तत्वको प्रयोग

तापक्रम बृद्धिका कारण पशुपालनबाट उत्सर्जित हरित गृह ग्यासमा कमी ल्याउन पशुको आहारामा सुक्ष्म पोषक तत्वले भरि पूर्ण युरिया मोलासेस लवणको ठिक्का (चित्र १) चटाएमा पशुको स्वास्थ्यमा सुधार आई दुध, मासु जस्ता खाधान्नमा बृद्धि गरि पोषण सुधार गर्न सकिन्छ ।

बोयर बाख्रा पालन

जलवायु परिवर्तनको फाइदा लिन तराई र मध्य पहाडी भेगमा स्थान हेरि बाख्रा पालन बाट बढी आमदानी लिन खोर सुधार गरि बोयर बाख्रा पालन सकिन्छ (चित्र २ र ३) । यस बाख्रालाई राम्रो खोर र आहाराको व्यवस्थापन गर्न सके औसतन सरदर शारीरिक बृद्धि दर १५५ ग्राम प्रतिदिन अर्थात् स्थानीय बाख्राको तुलनामा करीब ३ गुणा उत्पादन बढी हुने देखिएको छ ।

चित्र १: सुक्ष्म पोषकतत्वले युक्त युरिया मोलासेस लवणको ठिक्का

चित्र २: बोयर बाख्रा

चित्र ३: वर्णशंकर बोयर जातका बाख्राका बथान

प्रकाशक:

नेपाल सरकार

नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्

संचार, प्रकाशन तथा अभिलेख महाशाखा
(BRCH/PPCR/AMIS project)

जलवायु परिवर्तन मैत्री केहि मत्स्य उत्पादन प्रविधिहरू

माछा पोखरीमा पानी पंखाको प्रयोग

तापक्रम बृद्धि, बढी उर्वरताका कारण र माछाको घनत्व बढी भएको पोखरीमा बिहानीपख अक्सिजनको कमीले माछा प्याक-प्याक गरि माथि उत्रिएर मर्ने समस्या भएकोले निराकरणका लागि पानीपंखाको (चित्र १ र २) प्रयोगले पोखरीको पानीको गहिराईसम्म तापक्रमको समान वितरण र अक्सिजन बृद्धि गरि माछा उत्पादन बृद्धिमा सघाउ पुऱ्याउँछ । सघन माछा पालनमा पानीपंखाको प्रयोगले पोखरीको बहन क्षमता बढाई माछाको उत्पादकत्व बढाउँछ ।

गिफ्ट टिलापिया

जलवायु परिवर्तनका फाइदा लिन उत्पादन बृद्धिका लागि तराई भेगमा एकलिंगी (भाले) गिफ्ट टिलापिया माछा पालनबाट बढी फाइदा लिन सकिन्छ (चित्र ३) । यो माछा मिश्रितखेतीमा पनि उत्पादन बृद्धिका दृष्टिकोणले उपयुक्त देखिएको छ । पोखरीमा पानीको गहिराई कम, तापक्रम बृद्धि र छोटो समयको लागि अक्सीजन कम भएको अवस्थामा पनि टिलापिया माछा सहजै हुर्कने भएकोले बढी भरपर्दो उत्पादन दिन सक्षम हुन्छ । टिलापिया माछामा काडा कम हुने र सेतो मासु हुने भएकोले बजारीकरण सहज हुने मानिएको छ ।

चित्र १: माछा पोखरीमा पानीपंखाबाट वायु प्रवाह

चित्र २: माछा पोखरीमा पेलेट दानाबाट अधिकतम प्रतिफल लिन पानीपंखाको प्रयोग

चित्र ३: गिफ्ट टिलापिया माछा, र मुखमा फुल कोरल्लै गरेको

प्रकाशक:

नेपाल सरकार

नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्

संचार, प्रकाशन तथा अभिलेख महाशाखा

(BRCH/PPCR/AMIS project)

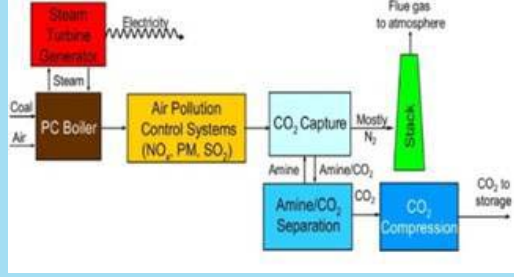

कार्वन स्थिरिकरण (Carbon Sequestration) के, कसरी र किन

के ? वायुमण्डलमा भएको कार्वनडाइअक्साइड ग्यास प्रकाश संश्लेषण कृयाद्वारा बोटबिरुवामा कार्वनको रूपमा परिणत गरी संचित गर्ने प्रकृयालाई कार्वन स्थिरिकरण भनिन्छ ।

कसरी ? कार्वनडाइअक्साइड ग्यासलाई तीन प्रकारले स्थिरिकरण गरिन्छ ।

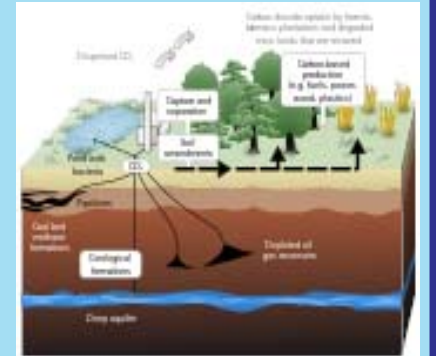
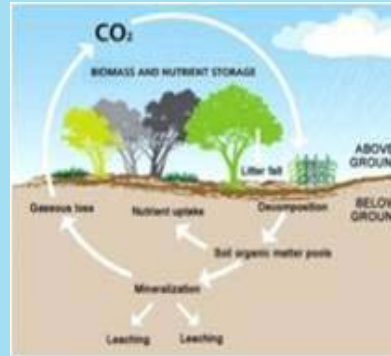
जैविक प्रकृया: बोटबिरुवाले स्थिरिकरण गरी संचित गरेका जैविक अवशेष र पशुपंक्षीका अवशेषहरु माटोमा जम्मा गरेर ।

रासायनिक प्रकृया: वायुमण्डलमा पाइने कार्वन डाइअक्साइड र प्राकृतिक रूपमा पाइने क्याल्सियम अक्साइड र म्याग्नेसियम अक्साइड जस्ता खनिजसंग रासायनिक प्रतिकृया गराई क्याल्सियम कार्वोनेट र म्याग्नेसियम कार्वोनेटको रूपमा स्थिर गराई राख्ने ।

भौतिक प्रकृया: बोटबिरुवा र रुखका हाँगा र अन्य अवशेष संकलन गरेर जैविक इन्धन (Fossil Fuel) तयार गर्ने । ल्याण्डफिल्ड साइट भौतिक प्रकृयाद्वारा कार्वन स्थिरिकरण गर्ने प्रकृयाको एउटा उदाहरण हो ।

किन ?

- वायुमण्डलको कार्वन डाइअक्साइड संकलन गरेर स्थीर अवस्थामा राखी विश्वव्यापी उष्णता न्युनिकरण गर्न ।
- जलवायु परिवर्तन निस्पृभाविकरण (Mitigation) गर्न ।
- वातावरण सन्तुलन गर्न ।
- माटोको उर्वराशक्ति बढाई खाद्यसुरक्षामा सहयोग पुऱ्याउन ।

प्रकाशक:

नेपाल सरकार

नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्

संचार, प्रकाशन तथा अभिलेख महाशाखा
(BRCH/PPCR/AMIS project)

